

**INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH
SPECIALPEDAGOGIK**

TJO OCH TJIM! HUR "FÅNGAR" VI IN?

Hur vi tillsammans skapar ett kreativt rum som får barnen att stanna i lek.

Maria Karleyel

Kurs: Kvalitetsarbete genom aktionsforskning (PDA107)
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: Ht/Vt/2014-2015

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Förutsättningar.....	1
Systematiskt kvalitetsarbete hos oss:.....	1
Styrdokument som vi förhåller oss till i vår verksamhet:.....	1
Modellen för systematiskt kvalitetsarbete genom aktionsforskning:.....	2
.....	2
Kartläggning – Utvecklingsområde	4
Dessa frågor utgick vi från:	4
Frågan vi ville ha svar på:.....	5
Processen.....	6
Aktion 1: Insamlande av material.....	6
Aktion 2: Iordningställande av rummet:.....	6
Aktion 3: Lek i rummet.	8
Verktyg.....	10
Foto.....	10
Loggbok/Dagbok.....	10
Observera genom filmning	10
Resultat.....	12
Analys av materialet	12
Resultatet av ett kreativt rum som skapas:	12
<i>”En dinosauriegungbräda! Dom är lika stora – då är det jämnvikt”</i>	12
<i>”Vet du vad Stegosaurusar åt för mat? Jo, ormbunkar!”</i>	12
Hur gick det med leken?.....	13
Dinosaurierna tar över	14
Vad hände?	14
Vad säger Vygotskij?.....	15
Vad blev den viktigaste lärdomen?	16
Egen reflektion	17
Referenslista	18

Inledning

Jag är glad att jag fick erbjudandet av min förskolechef att läsa aktionsforskning. Att tillsammans med en kollega som arbetar på samma förskola kunna genomföra utbildningen har varit givande för mig. Aktionsforskning syftar till att man utvecklar praktiken och att bättre förstå den och det sammanhang som den ingår i. Dessutom reflektera över det vi gör i förskolan tillsammans med andra pedagoger. Jag kände att det var dags att utmana mig själv och utveckla mig själv som pedagog och få nya erfarenheter som förskollärare. Tiden var inne.

Förutsättningar

Barngruppen består av 20 barn varav 12 är pojkar och 8 är flickor. Alla barn är födda 2010. Barnen i gruppen är aktiva och livliga. Vi är tre pedagoger som arbetar på avdelningen. Det är en förskola med 4 avdelningar och alla har åldershomogena barngrupper. Förskolan är belägen i ett bostadsområde med närhet till skog och naturområden, men även till de centrala delarna av stan.

Systematiskt kvalitetsarbete hos oss:

”Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barnens utveckling och lärande följas upp, dokumenteras och analyseras”

(Lpfö98rev 2010,s.14)

Vi har varannan vecka avsatt 3 timmar då vi i arbetslaget kan sitta ner och föra diskussioner, reflektera och planera vår verksamhet. Dessutom har vi 1 timmes planeringstid övriga veckor för att stämma av vår verksamhet och planering.

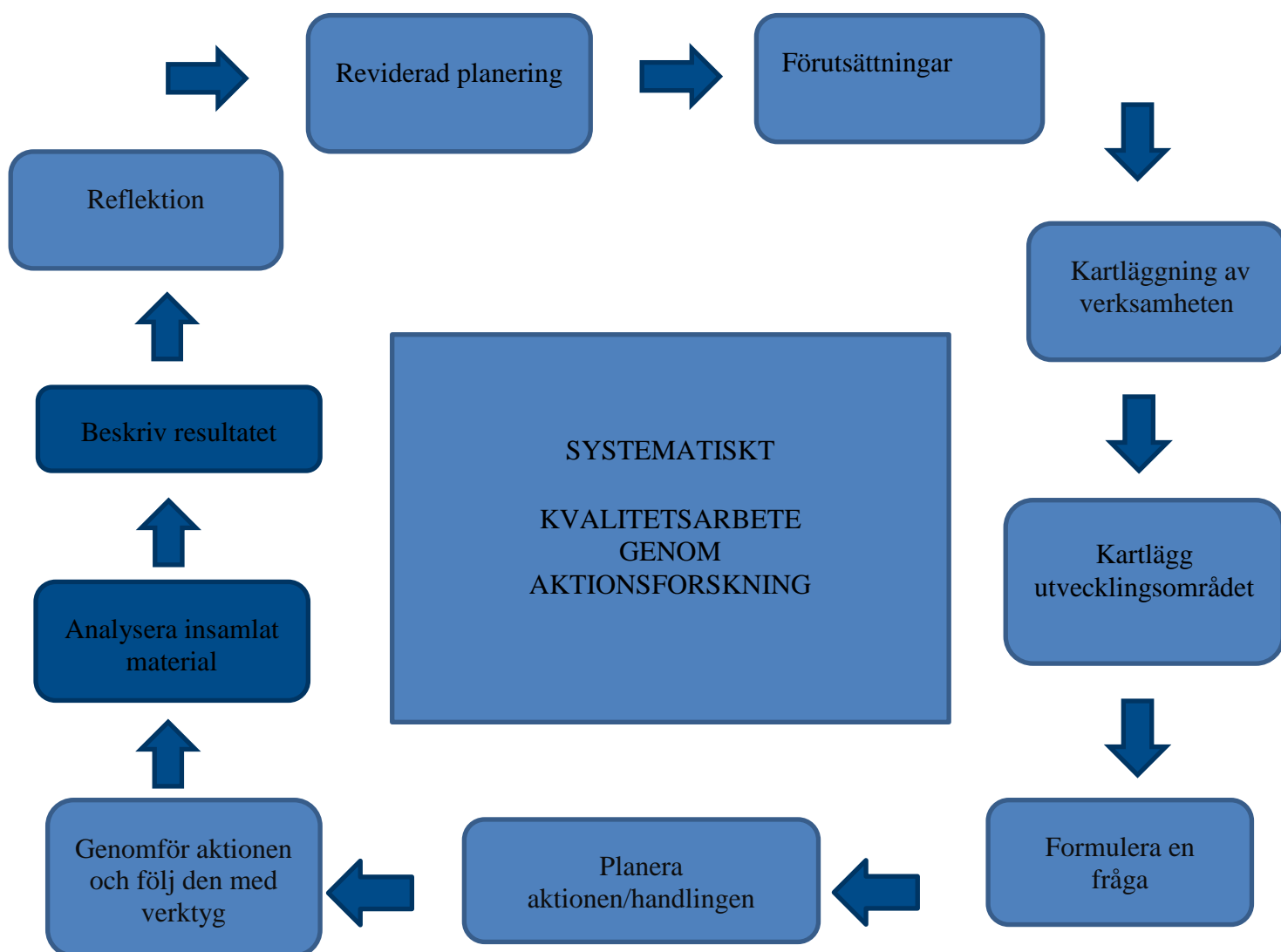
Förskolan har arbetsplatsträff en gång i månaden där vi följer en dagordning med praktiska och pedagogiska punkter att diskutera. Två planeringsdagar per termin.

Styrdokument som vi förhåller oss till i vår verksamhet:

- Läroplanen Lpfö 98/10 (Skolverket, 2011) och dess mål och riktlinjer.
- Bun:s mål (Barn och utbildningsnämnden, 2013) *Ökad kunskap och kreativitet, En utbildning för framtidens arbetsmarknad. Ökat ansvar för hälsa och miljö.*
- Likabehandlingsplan utarbetad för vår förskola som lyder under diskrimineringslagen.
- Fem värdeord, utifrån Lpfö98/10 (Skolverket, 2011) som vi gemensamt utarbetat på förskolan och vill skall råda i vår verksamhet. Orden är: Självkänsla, Social kompetens, Empati, Upptäckarlust och Kreativitet. Dessa värdeord har utarbetats av oss pedagoger och det är vår vision att barnen som slutar hos oss ska ha med sig detta från vår förskola in i framtiden.

Vi har från och med hösten 2014 fått en ny mall där vi ska arbeta med systematiskt kvalitetsarbete genom aktionsforskning. Detta ska alla förskolor inom vårt område arbeta med på uppdrag av Barn och Utbildningsförvaltningens riktlinjer ”Framtidsvision 2025” där aktionsforskning ska användas som en metod i det systematiska arbetet. Den modell som vi arbetar efter är utarbetad av pedagoger från vårt område som tidigare gått kursen i aktionsforskning.

Modellen för systematiskt kvalitetsarbete genom aktionsforskning:

Detta är den slutliga systematiska kvalitetsrapport som vi lämnar till vår förskolechef för att visa hur vi arbetar med kvalitén i verksamheten. För att synliggöra processen av utvecklingsområdet som vi aktionsforskar kring dokumenterar vi med hjälp av bilder. Vi pedagoger reflekterar tillsammans med barnen om bilderna. Genom detta blir både barnen och

vi pedagoger medvetna om lärandet som pågår. Dessa bilder sätts upp på vår dokumentationsvägg som barn och föräldrar är delaktiga i.

Systematiskt kvalitetsarbete genom aktionsforskning beskrivs som ett ”bottom –up”perspektiv där vi utgår från barngruppen och den verksamhet vi befinner oss i. Vi pedagoger observerar och analyserar vad vi behöver utveckla/förändra och genom aktioner görs förändringar för att förbättra och utveckla kvalitén och lärandet på förskolan. Vi arbetar och kopplar det vi gör mot målen.

Rönnerman, (2012) beskriver Sven Lindkvists rörelse under 70 talet som kallades ”Gräv där du står” – rörelsen som en jämförelse till aktionsforskning.

Kartläggning – Utvecklingsområde

Då vi började fundera över utvecklingsområde var miljön på förskolan under förändring. Vi ändrade om på våra avdelningar genom att göra en gemensam matsal på förskolan och dessutom formade vi våra avdelningar på olika sätt. Vår avdelning fick en stor ateljé att skapa och måla i. Miljön låg i fokus.

Vi pedagoger började med att göra tankekartor. Kärnan blev den pedagogiska miljön och dess påverkan på oss och barnen. Vi hade funderat över hur barnens lek fungerade och hur vi genom att göra förändringar i vår miljö kunde skapa nya möjligheter till lek. Hur använde barnen rummen på avdelningen och kunde vi göra förändringar i miljön som påverkade?

Barngruppen hade mindre lätt att stanna kvar i lek och flertalet barn cirkulerade gärna omkring utan att stanna kvar i leken eller rummen. Vi ville få ner rörligheten som fanns på vår avdelning genom att ”fånga” dem i ett skapandeprojekt och något som intresserade dem. Kunde vi få med barnen i ett skapandeprojekt av ett rum som i princip stått tomt hos oss?

Vi fortsatte att göra en tankekarta tillsammans med barnen. Då var det en tankekarta som vi gjorde utifrån frågor som ställdes till barnen enskilt och i grupp. Vi utgick ifrån ett tomt rum som vi ville förändra tillsammans med barnen till ett kreativt rum fyllt av lek och fantasi utifrån barnens idéer och kreativitet.

Dessa frågor utgick vi från:

- Vad vill du ska finnas i rummet?
- Vad vill du leka med där?
- Hur kan vi göra?

Resultatet av frågorna var att de ville ha dinosaurier och barbie i rummet att leka med. De ville skapa en djungel i rummet och vi kunde själva göra träd och måla. Vi skulle även ta in stenar att ha i rummet.

Detta var början på vår skapandeprocess av det blivande kreativa rummet.

Åberg, Lenz Taguchi (2005) skriver att den pedagogiska verksamheten ska vila på demokratiska grunder vilket innebär att vi alltid ska lyssna på barnen och inte välja bort det. Dessutom intressera sig av barns tankar och intressen och använda som utgångspunkt när man formar miljön. Då ger vi dem möjlighet att påverka och vara delaktiga i sin egen miljö.

Detta tog vi fasta på då vi tillsammans med barnen började skapa ett inspirerande rum som barnen skulle kunna leka och samspela i. Vi kunde koppla utvecklingsområdet till BUNs mål (Barn och utbildningsnämnden, 2014) om att öka kunskapen och kreativiteten hos barnen genom att låta de vara med och forma och tillsammans skapa detta rum. Genom att barnens egna idéer och tankar togs tillvara, jobbade vi med deras självkänsla och deras eget lärande i processen när vi arbetade med skapandet av rummet.

Frågan vi ville ha svar på:

”Kan vi skapa ett rum tillsammans med barnen som inspirerar till lek och som får dem att stanna kvar i den?”

Denna fråga kopplar vi till Läroplanen för förskolan:

”Leken är viktig för barns utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska prägla verksamheten i förskolan. I lekens och det lustfyllda lärandets olika former stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Barnet kan i den skapande och gestaltande leken få möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter”.

(skolverket 2011, s.6)

Vi kopplar även till ”Plattform för Varbergs förskolor ,” Vision 2025, (2014) :

”Tillsammans skapar vi en lärande organisation”

”En förskola med fantasifull och inbjudande lärmiljö”, ”En förskola som medvetet arbetar för att ge varje barn bästa förutsättningar”, ” En förskola där barnen är delaktiga och har reellt inflytande”.

Processen

Det vi gjorde då vi började med skapandet av rummet var att dela in barnen i tre grupper. Detta för att kunna arbeta med vårt rum på ett sätt där vi kunde få fram varje enskilt barns tankar och idéer genom att vara i en grupp med mindre antal barn i.

Alla barnen fick göra samma sak i de olika grupperna fast vid olika tillfällen. Vi pedagoger turades om att låta barnen cirkulera i grupperna. En pedagog hade exempelvis ansvar för en grupp som tillverkade träd och då hade pedagogen en grupp i taget som fick arbeta med detta tills alla barn hade fått delta i processen. En del av skapandet av rummet var att låta barnen måla väggarna. Vi fyllde succesivt på med olika material till rummet och har på så sätt följt skapandet och barnens delaktighet och kreativitet har fört skapandet av rummet framåt. Barnens egna tankar och idéer var förutsättningen av skapandet där. Vart skulle riktningen ta vägen? Att vi såg nya möjligheter att skapa och lät barnen bestämma hur det skulle bli var det som var centralt för oss.

Aktion 1: Insamlande av material

Rummet som vi gjorde iordning hade stått tomt. Vi hade inte använt rummet till någonting och vi skulle nu samla in material som vi kunde använda oss av till att skapa ett rum för lek. Vi skaffade en grön golvmatta som vi kunde använda som ”gräs” i vårt rum. I skogen hämtade vi naturmaterial. Det var barnen som fick bestämma vad vi skulle ta hem.

Vi hade med en barnvagn att lägga materialet i då vi gick till skogen. Den fylldes av pinnar i olika storlekar, stenar (av den större storleken), mossor och ormbunkar.

Vi pedagoger skaffade stora kartonger och tapetrullar från lokala butiker. Detta för att barnen skulle kunna skapa möjligheter att tillverka hus eller något annat som de kom på för att använda i rummet.

Aktion 2: Iordningställande av rummet:

”Maria – när skall vi börja skapet?”

Denna fråga fick jag av en 4 årig kille som var ivrig att komma igång. Vi hade pratat under en tid om rummet och hans fråga till mig gjorde att jag bara svarade - Nu sätter vi igång! Och så blev det!

Vi började jobba med vårt rum och med materialet vi samlat ihop. Stenar, pinnar, mossor m.m. fylldes på i rummet.

Vi tog in en bassäng som vi tillsammans med barnen fyllde med sand från gårdens sandlåda. Detta gjorde barnen i grupperna. Syftet var att skapa en annorlunda miljö där barnen kunde känna och uppleva det som de inte brukade göra inomhus. Att vi tog in material som vi inte förknippar med att ha inomhus var nytt och lustfyllt. Nästan lite på gränsen? Vi tänjde på dem.

Mats Andersson sa i en föreläsning (26/11- 14) att vi bör fundera på hur vi kan utmana oss själva på olika sätt och genom olika material. Våga säga "JA" och se den estetiska läroprocessen genom att tillföra nytt material att arbeta med. Vad gör materialet med mig? Vad gör det med barnen?

Barnen fick ett antal panelbrädor som de fick använda då de skulle ta in sand. De fick själva komma på hur de skulle göra på bästa sätt för att få in sanden. Hur löser vi detta?

Kan man bygga ihop brädorna för att sedan hälla in sand? Hur gör man då? Använda fönstret och transportera sanden genom det in i rummet?

De använde sig av hinkar och skottkärror för att transportera sanden.

Vi tittade på dinosaurier i en bok och la ut papper på golvet. Barnen ritade dinosaurier på pappret och vi hade en dinosauriebild som vi lagt mitt på golvet för att hämta inspiration. De ritade och pratade om det de målat. Det var som berättelser som skapades i processen. Det kunde exempelvis börja med att ett barn berättade att han ritade en flygödlan. Flygödlan flög

iväg och mötte en annan dinosaur som sedan landande på en vulkan... osv. Detta var som pedagog väldigt kul att lyssna på och att höra hur språket tillsammans med fantasin kunde ta fantastiska vägar.

Barnen satte upp sitt verk på väggen i vårt projektrum.

Vi klädde in hela rummet med papper på väggarna för att kunna stå och måla direkt i rummet. Alla barnen i de tre grupperna fick måla på väggarna i rummet och alla valde vilka färger de ville måla med. Vi hade tidigare pratat med barnen om djungel och visat bilder på hur den såg ut. Detta gjorde vi för att undersöka vad barnen hade för kunskap om hur det såg ut i djungeln.

Träd gjordes av långa pappersrör som sågades av på mitten och som barnen målade. Vissa glittrade sina träd. Vi använde pinnar från vårt insamlade skogsmaterial som vi stack i rören. Träden placerades inne i rummet i sandbassängen.

Barnen målade kartonger. De gjorde dessa till hus till barbie och även ett hus till andra figurer som barnen ville ha med i rummet. De tog tapeter och klistrade på sidorna på kartongens väggar.

I.Pramling Samuelsson, S.Sheridan, (2006) beskriver vikten av hur miljön bör förändras och användas beroende på barns intresse och vad som pågår i verksamheten. De skriver också att den fysiska miljöns utformning inte ska vara statisk. De betonar också vikten av barns deltagande i utformningen av miljön.

Aktion 3: Lek i rummet.

- Hur lekte barnen i rummet?
- Vad lekte de med?
- Utvecklades leken?

Genom att låta barnen leka i rummet i blandade grupper och att som pedagog närvara i barnens lek och att dessutom bidra med extra ”lekverktyg” var en aktion som skulle bidra till att få se leken och hur utvecklingen av den blev i rummet. Det extra ”lekverktyget” blev vatten som barn och pedagoger använde på olika sätt i dinosaurielandskapet. Det kunde vara dags för dinosaurierna att bada eller så hade sanden torkat till och behövde blötas upp

I. Carlgren. (1999) beskriver Vygotskijs syn på leken. Vygotskij beskriver leken som den viktigaste formen för lärande och att barnen utvecklar sin medvetenhet om omvärlden genom lek. Fantasi visas i handling genom lek. Genom att leka med andra utvecklar barn nya relationer till företeelser och objekt. Detta utvecklar leken.

Verktyg

När man inom aktionsforskning skall studera processen skall man använda sig av olika verktyg. När vi valde verktyg till vårt område är det som Nylund, Sandback, Wilhelmsson och Rönnerman (2010) skriver viktigt att tänka på vilken metod som besvarar frågan bäst.

Foto

Vi valde att fota då vi såg rummets förändring tydligt i bilder och kunde jämföra rummet före och efter förändringen. Vi kunde också se stegen i barnens skapande av rummet. Fördelen med att fotografera var att det för oss var enkelt att ta fram kamera och ipad för att fotografera de aktioner som vi utförde i stunden. Vi fotade även insamlandet av material.

Skolverket beskriver att ett foto blir ett utsnitt av en pedagogisk händelse. (Skolverket, 2012). Ett foto kan leda till samtal kring det som händer i bilden. Detta kan leda till nya tankar och reflektioner. En nackdel kan vara att man väljer ut vad man själv tycker är viktigt att fotografera. Därför var det bra att turas om att stå bakom kameran/ ipaden och vara den som fotograferade. Då fick vi ett större utbud av foton och mer att reflektera över.

Loggbok/Dagbok

Att vi skrev vad som hände är för att som Björndal (2005) skriver skapa en djupare förståelse av det som har skett. Detta gjordes i vår gemensamma loggbok som var ostrukturerad och dessutom skrev jag i min egen loggbok. Det som kan vara till nackdel med den ostrukturerade loggboken beskriver Björndal (2005) kan vara att den är krävande att läsa och analysera i efterhand. Har man mycket text efter att skrivit ett tag är det svårt att urskilja mönstren i det skrivna. Att vi valde loggboksskrivande var för att det var en enkel form att börja använda sig av och kunna dokumentera vad som hänt i och omkring rummet. Dessutom som Björndal skriver (2005) är detta det minst tidskrävande sättet att skriva ner sina observationer. Vi kunde gå tillbaka och titta på det skrivna för att diskutera och fundera kring texten.

Loggboken skapade en djupare förståelse av det som hänt och skapade funderingar kring varför och vad som hänt när man gjort på olika sätt. Dessutom finns det nedskrivet som en dokumentation.

Observera genom filmning

När vi kom till den tredje aktionen som skulle visa leken i rummet och vad som hände mellan barnen och miljön valde vi att använda oss av ipad för att filma barnen då de var aktiva i rummet. Vi filmade barnens lek systematiskt 3 minuter varje gång. Detta upprepades under 5 veckor. Detta för att se om materialet och det vi skapat i rummet stimulerade och inspirerade barnens lek.

Detta valde vi då vi enkelt genom film fångat vad som hänt i rummet. Fördelen med detta verktyg var att vi kunde gå tillbaka och titta på filmen när vi behövde.

Björndahl beskriver användandet av inspelningar så här: *"Det främsta är att man så att säga konserverar observationer av ett pedagogiskt ögonblick som annars skulle gå förlorat och aldrig bli registrerat"* (Björndahl; 2005, sid.72).

I samma bok står att läsa om hur man genom filminspelningar kan repetera intrycken på ett sätt så vi kan se mycket mer än vad vi vanligtvis gör. Det står också att läsa om att det är den mest noggranna formen av registrering av vår verklighet som vi har tillgång till. Dessutom är en fördel all detaljrikedom som fångas på film.

Nackdelen är att barnen kan bli medvetna om att de filmas och det blir inte naturligt. Ljud från omgivningen kan bli störande på film och som vi kan läsa i Björndahls bok(2005)kan en ljudmatta uppstå och det kan vara mindre lätt att urskilja enskilda individers samtal om flera personer är aktiva i rummet samtidigt.

Resultat

Analys av materialet

Då jag analyserat materialet som vi samlat ihop började jag med att dela upp resultatet i tre delar. Det ena handlar om insamlandet av material, ett om skapandet av rummet och den tredje delen handlar om leken i rummet.

Jag började med att titta på foton av rummets förändring. Jag satte ihop foton från rummet och foton på processen dit. Jag tryckte upp bilder och sorterade upp dem. Det blev tydligare att se det som hänt genom att titta på bilderna som ett ”pussel”. Jag läste loggböckernas text och kopplade ihop foton. På det sättet har jag fått fram delar av resultatet. Leken i rummet har jag analyserat genom att titta på filmerna och sorterat upp pedagogernas loggboks anteckningar. Fokus lade jag på frågorna; Hur lekte barnen? Utvecklades leken? Vad lekte de med? I analysprocessen tittade jag på olika filmer då jag såg leken och hur den tog plats i rummet.

Resultatet av ett kreativt rum som skapas:

”En dinosauriegungbräda! Dom är lika stora – då är det jämnvikt”

Barnens fantasi och kreativitet har utvecklat rummet. De har genom samspel och idérikedom fört rummets utformning och dess lek i den riktning de velat. Barnen visste vad de ville ha med i rummet då vi samlade in material.

”Barnen skall vara aktiva i sitt eget lärande och det är viktigt att barnen aktivt deltar i utformningen av den fysiska miljön.” (I.Pramling Samuelsson, S.Sheridan, 2006. Sid.24)

Besöken i skogen då de hittade stenar och pinnar visade på kreativitet och fantasi av vad vi skulle ta med och sedan hur de användes. Naturmaterialet kunde med barnens fantasi bli och användas till det mesta. En gång blev en stor pinne en dinosauriegungbräda. Att sedan se att dinosaurierna som sitter på ”gungbrädan” är lika stora och koppla till att det är jämnvikt är ett exempel på lärande. Fantasin flödade.

Vid ett annat tillfälle lät det så här;

”Titta det blev en rutschkana med dinosaurie! Ska vi ha sand på?” ”Ja!”

(Tjej 4 år)

”Vet du vad Stegosaurusar åt för mat? Jo, ormbunkar!”

Då vi var ute i skogen och letade material till rummet var det barnen själva som letade upp vad de skulle ha med. De plockade bland annat med sig ormbunkar som de benämner för

”Stegosaurusmat”. Det visar på ett exempel av lärande då de tidigare hade läst om vad olika dinosaurier åt då de levde.

Att hitta olika typer av stenar – pinnar och kunna jämföra, väga och mäta. Stor-liten, tung-lätt, mjuk-hård, lång och kort. Att benämna det de sett. Hur många stenar fick vi plats med i vagnen? Vad orkade vi bära? Här kommer lärandet in i olika former, matematik, språk bl a.

Vi har haft ett gemensamt projekt att lägga fokus på. Detta har stärkt barnens samarbete och sociala kompetens genom att kunna arbeta tillsammans och lösa problem. Deras självkänsla stärks också genom att klara av att lösa vissa uppgifter. Att ställa frågor som; Hur gör vi nu? Vad kan vi hitta för roligt i skogen att ta med hem? Hur målar vi här? Vad händer om vi håller vatten i sanden? O s v. Detta får barnen att tänka vidare och utvecklas i och det de gör.

Barnen har haft ett engagemang och de har kunnat samarbeta och varit kreativa. Samspelet mellan barnen har visat sig genom att de i grupperna diskuterat, ifrågasatt och funderat och ”tänk om” under tiden de skapat och på detta sätt tillsammans fört arbetet vidare. Vi har sett barnens glädje i att genomföra och delta i de olika grupperna då vi skapat rummet tillsammans. Språket har varit en viktig del för att kunna gå vidare och kunna genomföra arbetet tillsammans. De har genom att samtala med varandra och oss pedagoger fört processen i rummet framåt. Då vi analyserade materialet såg vi hur barnen fantiserade och samtalade kring det de höll på med. I målandet av väggarna samtalade de kring hur dinosaurierna såg ut, hur de lät och hur stora de var. Vad de åt och när de levde.

När de transporterade sand och byggde ihop brädorna för att få in sanden var det funderingar kring hur de kunde göra för att lyckas. De kom på nya lösningar och idéer hela tiden när de samarbetade i grupperna. Barns lärande sker tillsammans med andra och det är viktigt att vi som pedagoger stärker barnen i det de gör.

”Barn som blir positivt bemötta i sitt lärande bevarar och utvecklar sin nyfikenhet och lust att lära genom hela livet.” (I.Pramling Samuelsson, S .Sheridan, 2006. Sid.12) .

Hur gick det med leken?

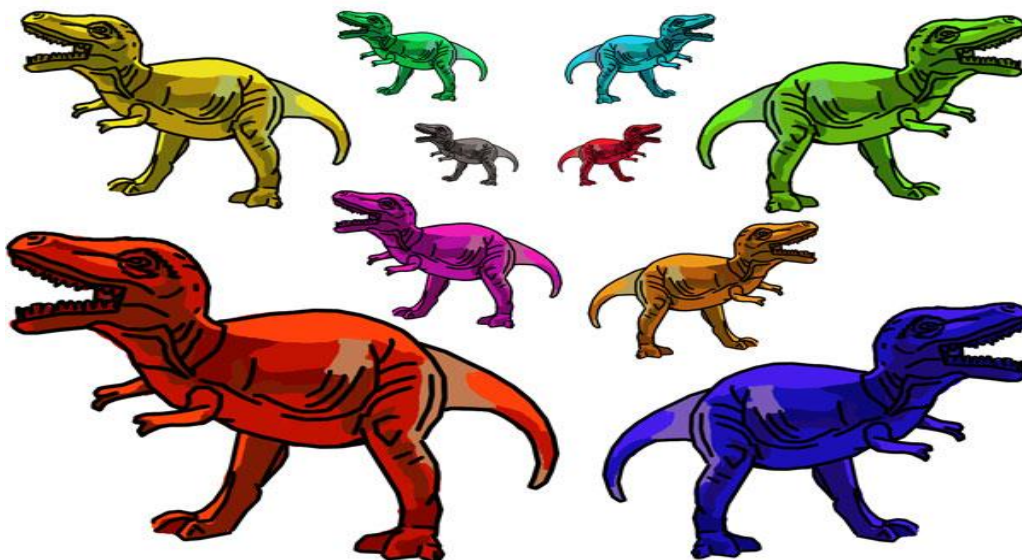
Barnen har stannat i leken länge och fantasin har flödat. Det har varit olika barnkonstellationer där killar och tjejer har lekt tillsammans. Barbie och dinosaurier har mötts och leken har hela tiden förändrats. Det var i början en typ av lek där barnen hade dinosaurierna för sig i sanden och barbie för sig utanför. Efter ett tag var barbie och dinosaurier blandade och befann sig mest i sanden i dinosauriernas land. De levde tillsammans där. Barnen som lekte i rummet lekte med barbie och dinosaurier blandat. Det var lika vanligt att killarna tog barbie med in i dinosaurieleken som att tjejerna lekte med dem. Dinosaurierna fick väskor om halsen och barbie blev attackerad av dinosaurierna. Allt kunde hända. Detta visar att genus är oviktigt och det är intresse, kreativitet, samspel och fantasi som styr barnens lek.

Nya möten mellan barn som inte lekt ihop tidigare har skett. Då vi pedagoger var med i leken lockades fler av att vara med. Genom att ta in vatten i rummet blev intresset stort och alla barn ville vara delaktiga i badandet av dinosaurierna. Att som pedagog gå in i leken och ta en ledarroll och att aktivt delta i barns lek gör att barnen stannar i lek och intresset att stanna kvar i det de gör blir större. Oavsett vad vi gör för aktivitet är det viktigt att en pedagog är närvarande. Genom att ställa frågor till barnen och så små frön förs leken vidare och på så sätt utvecklar barnen sin lek.

I starten av processen hade både barbie och dinosaurierna en plats i rummet. Detta ville barnen ha med i rummet i starten. Så småningom var barbie inte lika intressant att leka med längre, utan det var dinosaurierna som tog över. Detta såg vi berodde på att antalet barbie var inte så många och att det var flera barbiedockor som gått sönder och hade bara en arm eller ett ben. Detta bidrog till minskat intresse. Barnen valde bort att leka med dem. Till slut plockade vi bort barbie från rummet och lät barbie vila i skåpet ett tag. Kanske växer nya armar och ben ut?

Dinosaurierna tar över

Dinosaurierna och dinosaurieleken tog över. Barnen pratade om dinosaurier, de lät som dinosaurier, de var dinosaurier, de berättade vad dinosaurierna åt för andra barn och vuxna och dessutom lekte de dinosaurier även i andra miljöer både ute och inne. De tittade i böcker som handlade om dinosaurier och blev väldigt intresserade av dem. Barnen och även de vuxna började kalla rummet för dinosaurierummet. Dinosaurieleken var leken som dominerade i rummet och utanför.

Vad hände?

Resultatet av rummets förvandling blev kreativ och spännande. Barnen har i sitt skapande fantiserat och hittat nya möjligheter av vad som kunde göras med materialet och rummet. Barnen har tillsammans med oss pedagoger kunnat skapa ett rum som inspirerat till lek och

nya kontakter har skapats i leken. Att genom att skapa ett kreativt rum formas en uthållig lek. Under skapandeprocessen av rummet har barnen haft livliga diskussioner om dinosaurier, men även om allt möjligt annat. De har levt sig in i dinosauriernas värld och de har använt sig av sin fantasi i sin lek och även i skapandet av rummet. Framförallt har barn och vuxna haft roligt tillsammans då vi skapat, pratat, lekt och lärt av varandra.

Vi kopplar vårt resultat till läroplanens mål :

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin nyfikenhet och sin lust att lära”

(Lpfö 98 s.9)

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin skapande förmåga att förmedla upplevelser , tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild ,rörelse, sång och musik, dans och drama”

(Lpfö 98 s.10)

Vi har genom arbetet med rummet kunnat koppla det vi gjort till våra värdegrundstankar på förskolan. **Självkänsla** – jag duger och har tillit till min egen förmåga, **social kompetens** - vara en bra kompis, känna sig trygg i gruppen och kunna följa de normer och regler som finns, **empati** – respekt för det runt omkring mig, **Upptäckarlust och kreativitet**- vara nyfiken och släppa loss fantasin och förmågor.

Vad säger Vygotskij?

Vi håller med Vygotskij om att samarbete mellan barn uppmuntrar till lärande i form av upptäckande, kreativt tänkande och nya idéer.(I.Pramling Samuelsson, M.Asplund Carlsson, 2003).

Vygotskij menade att alla människor är kreativa. Han kallade den kreativa förmågan för fantasi och mellan fantasi och verklighet menade han att det inte fanns någon motsättning. Fantasi är en medvetandeform, en kombinationsförmåga som hör ihop med verkligheten. Ju rikare verklighet – ju större möjligheter till fantasi och tvärtom .(G.Lindqvist, 1996).

Det som analysen visade var att barnen lyckades skapa en miljö där deras intresse och lärande varit tydligt genom deras sätt att intressera sig för dinosaurier. De har kunnat samarbeta genom att tillsammans samla material som de har skapat en dinosaurievärld med. De har hittat nya lekkontakter och leken i rummet har varit ihärdig. Barnens lärande spred sig till andra på förskolan. De vuxna pedagogerna talade om hur barnen berättat för dem och de andra barnen om dinosaurier och kunskaper kring dem. En pedagog berättade att hon tydligt såg detta lärande hos barnen. Samspelet mellan barnen och glädjen i att skapa detta rum har varit synligt under processen.

Rummet som skapats har fått barnen att stanna i leken under längre tid och rörligheten bland barnen har förändrats mot tidigare. Detta kan läsas ut ifrån loggbokens text som visar hur länge vissa barn stannade och lekte i rummet. Det var specifikt en grupp barn som under flera

månaders tid levde sig in i dinosauriernas värld och från det att de kom på morgonen till det att de gick hem på eftermiddagen hade de lekt dinosaurier och befunnit sig så mycket de kunde i rummet och i fantasins värld.

Det som vi upptäckte i analysprocessen var att vissa tider när vi behövde begränsa barnen att vara i rummet (på grund av olika omständigheter) minskade deras intresse av att befinna sig där och allteftersom minskade barnens närvaro i rummet.

Pramling Samuelsson och Sheridan betonar vikten av att barn skall använda alla de utrymmen som finns i förskolan under hela dagen. De skriver också om att det är viktigt att barnen själva får vara delaktiga i sitt eget lärande. (1999). Genom lek utvecklas barn känslomässigt, socialt, intellektuellt och motoriskt. Barn erövrar världen genom leken.

Analysen visade också att det var oviktigt med genus i rummet som skapats tillsammans. Att barbie och dinosaurier var något som alla lekte med och det var fantasin, samspelet och kreativiteten hos barnen som bidrog till lek.

Vad blev den viktigaste lärdomen?

Det som varit viktigast av vårt projekt är att vi sett att ett kreativt rum där barnen får möjlighet att vara delaktiga gör att barnen stannar i lek. Även pedagogernas roll att delta i det som barnen gör och spinna vidare på barnens idéer hjälper dem vidare i lek. Materialet i rummet återspeglar kreativiteten. Rummet talar om vad barnen kan göra där. Genus spelar mindre roll utan det är intresse som styr. Barnen lärde sig samarbeta. Tillsammans kan vi förändra och skapa nya möjligheter tillsammans. Att vi som pedagoger hjälper barnen i deras lärande genom att tankar och idéer lyfts och lyssnas på och att vi pedagoger ställer frågor som utmanar dem.

Egen reflektion

Aktionsforskningskursen och arbetet på förskolan har varit utvecklande för mig som individ och det har varit många tankar i huvudet under resans gång. Jag känner att det varit bra att jag fick gå utbildningen då vi på vår förskola samtidigt startade upp aktionsforskning som modell och ett verktyg i vårt systematiska kvalitetsarbete att arbeta efter. Detta gjorde att mina kollegor också blev delaktiga i arbetet på ett bra sätt och tillsammans kunde vi arbeta systematiskt efter modellen. Arbetslaget har varit med och intresserat sig för utbildningen. De har läst det som jag skrivit och jag har delgett dem vad vi har gjort på utbildningsdagarna då jag inte varit på arbetet. Det är viktigt att ha med sig sina kollegor så man tillsammans kan reflektera och diskutera. Jag känner att jag fått släppa en del av aktionsforskningsarbetet gällande vårt rum och det som hände i rummet i mina kollegors händer de dagar jag inte varit närvarande. Jag är den på avdelningen som arbetar minst procent vilket innebär att jag inte varit närvarande på arbetsplatsen mer än 3 dagar i veckan i snitt under denna period då jag läst. Jag har gjort detta under mina förutsättningar och känner att det jag/vi gjort har varit en rik erfarenhet och öppnat nya tankar kring vårt sätt att arbeta.

Vi har under denna tid som vi haft igång aktionsforskningsprocessen fått en del ”motstånd” från omgivningen och blivit ifrågasatta. Det har exempelvis varit så att vi inte har kunnat utnyttja rummet som vi velat på grund av att en annan avdelning har förlagt sitt vilrum vägg i vägg vilket har gjort att vi fått hålla barnen ifrån rummet vissa tider under dagen.

Vuxna utifrån har ifrågasatt oss då vi har tagit in naturmaterial till rummet. Sanden har varit något som de blivit förundrade över och det har varit spännande att höra föräldrars och andra vuxnas reaktioner på något som inte ”ska” vara. De har dock efter hand förstått och då de sett barnens glädje över rummet tror jag att vi alla ska försöka tänka utanför våra ramar. Barnens lek i rummet är bevis nog för detta. Barn ser möjligheterna och det är inget som stoppar deras fantasi om möjligtvis inte vi vuxna som begränsar dem i det de gör. Där har vi pedagoger och vuxna en hel del tänka på.

Jag känner att vi tillsammans med barnen har varit kreativa och mött barnen där de varit. Barnen har varit delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet genom vårt sätt att ta tillvara på deras idéer och tankar. Jag håller med det som står skrivet i BUNs broschyr ”Plattform för Varbergs förskolor”, (2014) att aktionsforskning är ett sätt att utmana vårt sätt att förhålla oss och att skapa bästa möjliga möte för lärande.

Vi har fått svar på vår fråga och har fått ökad kunskap om miljöns påverkan av barns lek. Vikten att som vuxen vara delaktig i barns lek och närvaron av oss pedagoger har också blivit tydligare för oss. Att barngruppen har blivit mindre rörlig och har kunnat stanna i lek under en längre tid är roligt att se. Att de blivit mindre rörliga beror på att vi har fokuserat på barnens tankar och idéer och de har haft ett intresse av det de skapat tillsammans. Detta har fångat dem i leken.

Referenslista

Andersson Mats; (26/11 – 2014) *Estetiska lärprocesser- föreläsning*. Campus,Varberg..

Barn och utbildning ;Varbergs kommun, (2014) *Plattform för Varbergs förskolor, vision 2025*.

Björklund,P.(2005) *Lärande och fysisk miljö: en kunskapsöversikt om samspelet mellan lärande och fysisk miljö i förskola och skola*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Björndal, C.R.P. (2005) *Det värderade ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.

Carlgren,I.(1999) *Miljöer för lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Lindqvist,G. (1996) *Lekens möjligheter*. Lund :Studentlitteratur.

Nydal,M., Sandback,C., Wilhelmsson,B., & Rönnerman,K. (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots schemat är fullt*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Pramling Samuelsson, I Sheridan. S, (1999,2006). *Lärandets grogrund*. Lund: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson,I, Asplund Carlsson, M. (2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklings pedagogisk teori*.(1uppl.)Stockholm:Liber.

Skolverket (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan : Pedagogisk dokumentation*.Stockholm:Fritzes.

Skolverket (2011). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98* (reviderad 2010). Stockholm:Fritzes

Åberg,H.,Lenz Taguchi,H. (2005). *Lyssnandets pedagogik – etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. Stockholm:Liber.

